

тека в Стара Загора. Руски книги у нас проникват и по различни други пътища. Те се доставят в манастирските библиотеки по частен път от отделни наши книжовници, разпространяват се от нашия пръв книго-продавец хаджи Найденов, а също така и от други книго-продавци.

От руските книги, разпространявани през първата половина на миналия век у нас, по-голямата част са били учебници по различни дисциплини, хрестоматии и др. Проникването на художествената литература и особено на по-новата е било твърде слабо. Нашата интелигенция от първата половина на XIX в. познава главно руски поети и писатели от XVIII в. До 40-те години на миналия век, т. е. когато руската литература има вече Крилов, Грибоедов, Пушкин, Лермонтов и др., у нас са преведени от руски само три книги — „Выборы дворянски“, комедия в едно действие, „Сирота Цветана“ („Бедная Лиза“) на Карамзин и „Райна княгиня“ на Велтман. Оскъдната представа за руската художествена литература личи от редица изказвания на наши възрожденци от този период. Така напр. Михаил Кефалов през 1842 г. в предговора си към българския превод на „О зародише новой болгарской литературы“ от Венелин, изтъквайки необходимостта да се учим от русите, мечтае да се сдобием и „ние със свои Ломоносовци, Карамзиновци, Венелиновци и пр.“. Нашите книжовници от първата половина на миналия век (като се изключат тия, които са получили своето образование в Русия) общо взето не са отивали по-далеч от Дмитрия Ростовски, Тредяковски, Державин и Карамзин. Руската художествена литература от XIX в. със своите бляскави постижения им е била все още недостъпна. Че това е така, се вижда и от първата у нас статия за руската литература, поместена през 1848 г. в „Цариградски вестник“. В тази статия неизвестният автор дава крайно наивна, бегла и неточна ориентация за руското литературно развитие. „Който иска—пише той—да издири по-тънко и да съди право за книжнината на друг народ, той е длъжен да си напомни времето на пелините му.“ За пределен момент в развитието на руската литература авторът на статията сочи епохата на Петър I. „Преди словният той самодържец — пише авторът — просветението бе са определило само в свещените манастири, от дето се явиха руски списания повечето от руския клир, от които е и летописът на монах Нестора . . .“ Във връзка с възникването на руската литература авторът на статията развива мисълта, че първите книги на руски език са били преведени от гръцки, поради което староруският език бил приличал на гръцкия език. Литературното развитие до Петровата епоха се характеризира със следните мисли: „По онова време излязоха на свят на руският език доста басни и героическо стихотворение с надпис разказване за боя на княз Игор към половците; чудно стихотворство от старите книжници.

Най-после се извадиха и различни трагедии, които се отдават на стихотворец Бегия, когото наричат славей на всички времена, ако и мнозина от младите се препираха, какво тва име се отнасяше в Русия